

bedst, naar man hører, at de, der have afløst Tienden, men eje Jord, der tidligere har været tiendepligtig, de skulle nu ogsaa have en Part i Gildet. Man maa da først dekretere, at denne Jord skal betragtes som tiendepligtig Jord, ellers er der jo da ingen Mening i det. Vedkommende Ejer kan da sige om sin Jord ligesom Jeppe: Een Time var den Bondejord, en anden Time blev den Baronjord, og saa fik jeg 4 Rigsdaler. Han er bare endnu bedre stillet end Jeppe, for Jeppe's Baroniskab gik dog fløjten, da han fik de 4 Rigsdaler, men vedkommende faar sine 4 Rigsdaler, sin Tiendegave, og hans Jord bliver lige godt ved at være det, den er den Dag i Dag: god tiendefri Baronjord. Hvorledes vil man nu forsvare ogsaa dette? Med at det jo i Virkeligheden er fuldt korrekt, det gaar jo kun ud paa at forlange Konsekvens i Galskaben og den Uretfærdighed, man her er i Færd med at begaa. Og hvorfor gør man saa det? For at gøre en Fortids Uret god. Det er, fordi forskellige Folk, en Per Persen f. Eks., for et Par Hundrede Aar siden have været Genstand for en Uret. Imidlertid, da samme Per Persen jo altsaa er død for et Par Hundrede Aar siden, kan man ikke gøre Uretten god imod ham. Man kan i det hele taget ikke gøre den god igen, fordi alle de, imod hvem den er begaaet, ere afdøde, og end ikke en eneste af deres Efterkommere eller Arvinger vil kunne findes eller udpeges; det vil med andre Ord sige, at denne Uret er i Virkeligheden død og begravet og lader sig ikke slaa ihjel for anden Gang, allermindst ved at begaa en ny Uret. Da man saa altsaa ikke har kunnet finde de levende Væsener, over for hvem Tiendepligten kan kaldes en Uret, saa har man maattet søge et Objekt inden for andre af Verdens Elementer. Og saa har man ganske naturligt fundet et godt Objekt i Jorden. Da man ikke har kunnet fæste Uretten til levende Væsener, saa vender man sig til Jorden, der ikke saaledes har kunnet afgaa ved Døden, fordi den aldrig har været levende, og siger, at der hviler et Kajnsmærke, et Trællemærke paa den, og dette vil man nu aftvætte. Jeg tror, det havde været en ganske passende Opgave for Universitetet at udsætte en Prisopgave om, hvorvidt og hvorledes Jord kan faa et Trællemærke, og hvis dette Spørgsmaal maa besvares bekræftende, hvorledes man da med Rette kan borttage dette Trællemærke? Jeg ved ikke, om der kunde komme forskellige ret

interessante Betragtninger over, hvorvidt Jord kan faa et Trællemærke eller ej, men hvad jeg ved, det er, at hvis der blev svaret ja, saa maatte den anden Del af Spørgsmaalet blive besvaret saaledes, at det er *de* levende Væsener, som have Fordel af, at Trællemærket fjernes, som kunne faa Ret til at fjerne dette Trællemærke, men selvfølgelig ogsaa kun mod, at de samme levende Væsener bære Udgifterne derved i det Maal, som de faa Fordel af, at Trællemærket forsvinder. Enhver anden Besvarelse er jeg i alt Fald overbevist om ikke vilde blive tilkendt Guldmedaille ved Universitetet, overhovedet ikke noget Sted, hvor man vilde tage Hensyn til, hvad man med Ret kan gøre i denne Sag. Imidlertid, denne Betragtning, at Trællemærket paa Jorden skulde vadskes af, er man jo nu i Færd med at komme bort fra, efterhaanden som det er gaaet op for Folk, at den hviler paa en Livsbetragtning, der er lidt for aandløs og jordbunden, og derfor er det da ogsaa ret betegnende at se, at den ærede Ordfører for dette Forslag oppe i Landstinget tog meget bestemt Afstand fra denne Tanke om Trællemærket paa Jorden, og han gik saa til en anden Forklaring. Jorden havde gjort sin Pligt, nu kunde Jorden gaa, efter at den havde sørget for at støtte Agitationen for denne Tiendeafløsning, der ad den Vej var bleven til det, han kaldte en politisk Nødvendighed. Det er som saadan den nu skal forsvares. Imidlertid er det ganske naturligt, at for os, der ikke kunne se andet i Tiendegaven end en uretfærdig Handling mod Samfundet, mod de mange, der skulde være med at bære Byrderne, den lægger paa Staten, for os bliver den netop ogsaa en Bevæggrund til at være mod Tiendegaven. Vi maa nemlig indrømme, at storpolitisk Betydning vil denne Lov faa, men neppe til det gode. Det, den vil slaa fast, er, at en enkelt Samfundsklasse, de, der ere interesserede i Ejendomme paa Landet, fordi de i Øjeblikket have Magt dertil gennem den Form, vi have for vor Forfatning, at de kunne og ville benytte denne Magt til at skænke sig selv en stor Gave, som kommer til at hvile paa hele den øvrige Befolkning. *Det* er netop den store politiske Betydning, der ligger deri, og som gør, at alle, der ikke kunne faa Gran af Syn for det retfærdige i denne Lov, maa se det farlige, betænkelige og beklagelige i, at man vil tvinge en saadan Lov igennem.

Jeg skal ikke komme ind paa, hvad man i denne Sag kunde gøre, det skal være ret vanskeligt at finde en saadan